

Doknr. i Barium 26057	Dokumentserie su/med	Giltigt fr o m 2022-03-17	Version 10
RUTIN Donation - Tillvaratagande och användning av benvävnad			
Innehållsansvarig: Catherine Concaro, Samordnare, Verksamhetsgemensamt (catbe9) Godkänd av: Anna Nilsson, Verksamhetschef, Verksamhetsgemensamt (annni155) Denna rutin gäller för: Verksamhet An-Op-IVA Mölndal; Verksamhet Ortopedi			

Revideringar i denna version

Benbanksansvarig sköterska/undersköterska utför förberedande åtgärder.
 Uppdaterat provtagning i samband med operation, med tillägg av PCR test för SARS-CoV2.
 Uppdaterat listan över granskare av dokumentet. SharePoint ersätter Barium. Revisionshistorik tillagt.
 Bilaga 1. Exklusionskriterier, uppdaterad pga. Covid-19.

Syfte

Tydliggöra rutiner för att fånga upp möjliga bendonatorer bland patienter som ska opereras med primär höftprotes samt tydliggöra rutiner för utredning och godkännande av donatorer.

Möjliga donatorer är de patienter som ska genomgå en primär höftprotesoperation vars förmåga att förstå och ta ställning till samtycke inte är nedsatt på grund av sjukdom, skada eller annat skäl och som inte uppfyller något exklusionskriterium, se bilaga 1 nedan.

Arbetsbeskrivning

Vid nybesök/remissbesök

Beslut tas om operation och patienten anmäls för primär höftprotes i Orbit. Läkaren som beslutat om operationen informerar patienten om möjligheten till bendonation och att samtycke och hälsodeklaration kommer att skickas hem till patienten.

Inför inskrivningsbesöket

Den som kallar patienterna till inskrivningsbesöket t.ex. operationskoordinatören skickar dokument för SAMTYCKE och HÄLSODEKLARATION för bendonation (bilaga 5.1.2 och 5.1.3) tillsammans med kallelsen till ALLA patienter som ska opereras med en primär höftprotes. Patienten får fylla i dokumenten hemma och ha med sig dessa till inskrivningsbesöket.

Vid inskrivningsbesök på ortopedmottagningen

Då patienterna kommer till detta besök skall de ha med sig SAMTYCKE och HÄLSODEKLARATION ifyllda och signerade.

Sjuksköterskan vid inskrivningsmottagningen kontrollerar att patienten samtyckt till donation och att SAMTYCKET är korrekt ifyllt och signerat av patienten, därefter signerar sjuksköterskan att SAMTYCKET är mottaget. Patienten ges en kopia av SAMTYCKET.

Sjuksköterskan kontrollerar patientens identitet och genomför en intervju (med stöd av bilaga 5.1.4 Följdfrågor till HÄLSODEKLARATION) därefter signeras på HÄLSODEKLARATION att ID-kontroll och intervju är genomförda.

Godkännande av donator:

Inskrivande läkare kontrollerar att det finns ett signerat SAMTYCKE och att patienten har en godkänd HÄLSODEKLARATION med kryss i "nej rutan" på samtliga frågor utom på frågan angående hepatitvaccination samt att preoperativa blodprover såsom Hb, LPK, SR, CRP är inom normala referensområden.

Är ovanstående uppfyllt godkänns patienten som donator genom att **inskrivande läkare** kryssar för JA, signerar och daterar på avsedd plats på HÄLSODEKLARATION samt dikterar under bedömning i inskrivningsdiktatet att patienten är godkänd som donator.

HÄLSODEKLARATION och SAMTYCKE för godkända donatorer hämtas från ortopedmottagningen av operationspersonal varje torsdag.

Godkänns inte patienten som donator ges dokumenten tillbaka till patienten alternativt kasseras beroende på vad patienten själv vill och **inskrivande läkare** dikterar under bedömning i

Doknr. i Barium 26057	Giltigt fr.o.m 2022-03-17	Version 10
--------------------------	------------------------------	---------------

RUTIN Donation - Tillvaratagande och användning av benvävnad

inskrivningsdiktatet att patienten inte är donator.

På operationsavdelningen

Förberedande åtgärder:

Benbanksansvarig sköterska/undersköterska, tilldelar donatorn ett kodnummer och förbereder dokument inför den planerade donationen för detaljer vg se Benbanken-ansvarig.

Anestesisköterska tar det s.k. donationsprovet (blodprov för kontroll av smitta samt PCR test SARS-CoV2 RNA) i samband med att patienten förbereds preoperativt för detaljer vg se Bendonation-rutin för narkossjuksköterska.

Tillvaratagande:

Operatören som utför och ansvarar för höftprotesoperationen ansvarar också för tillvaratagandet av benvävnad och beslutar om tillvaratagande skall fullföljas eller inte.

Hantering av benvävnad:

Omedelbart efter osteotomin rensas benvävnaden (lårbenshuvudet) från mjukdelar och högtrycksspolas med steril koksaltlösning eller läggs i koksaltbad. Vävnadsodling tas och benvävnaden packas i ändamålsenlig burk som märks med samma kodnummer som på tillvarataganderapporten, Vävnadstyp= caput femoris, datum för tillvaratagande samt storleksbedömning (stor, mellan, liten). Burken placeras snarast efter operationen på särskild plats i -80°C frys avsett och märkt för benvävnad som inte ännu är godkänd, s.k. karantän.

Operationssjuksköterskan som ansvarat vid operationen kontrollerar och signerar att alla uppgifter om tillvaratagandet är registrerade i TILLVARATAGANDERAPPORTEN. Den lämnas sedan till vävnadsinrättningen där den förvaras i väntan på provsvar. För detaljer vg se Bendonation- rutiner för operationssjuksköterska och undersköterska.

På vävnadsinrättningen

Godkännande av benvävnad:

Beslut att godkänna eller kassera benvävnad för användning görs av enhetens medicinskt ansvarig läkare eller benbanksansvarig så snart resultat av smittester och bakterieodlingar är tillgängliga. Benbanksansvarig får endast godkänna vävnaden om alla smittester och odlingar är negativa och utan kommentar. Ett godkännande dokumenteras genom att kryssa för JA, signera och datera på avsedd plats på TILLVARATAGANDERAPPORTEN. Kan benvävnaden INTE godkännas dokumenteras det genom att kryssa för NEJ, signera och datera på avsedd plats på TILLVARATAGANDERAPPORTEN.

Kriterier för godkännande av benvävnad

- Hälsodeklaration samt orienterande preoperativa prover OK
- Samtycke finns
- Tester för blodsmitta ska vara negativa
- PCR test (SARS-CoV2 RNA, NPH+sv) ska vara negativt
- Odling på benvävnad utan växt
- Tillvaratagande utan anmärkning

Benbanksansvarig sköterska ansvarar för att godkänd benvävnad flyttas till avsedd plats i frysen och att dokumentationen kompletteras med en ANVÄNDANDERAPPORT och flyttas till pärm för godkänd benvävnad samt att en kopia av TILLVARATAGANDERAPPORT, SAMTYCKE och HÄLSODEKLARATION lämnas för inskanning i donatorns patientjournal.

Benbanksansvarig sköterska ansvarar för att icke godkänd benvävnad kasseras. Orsak och datum för kassering noteras på TILLVARATAGANDERAPPORT och dokumentationen sparas i pärm avsedd

Doknr. i Barium 26057	Giltigt fr.o.m 2022-03-17	Version 10
--------------------------	------------------------------	---------------

RUTIN Donation - Tillvaratagande och användning av benvävnad

för kasserade benvävnader.

Inför användning av benvävnad

Då beslut tas om operation och läkaren anser att benvävnad behövs ska läkaren ange det i operationsanmälan i Orbit.

Vid användning av benvävnad

Läkare som ansvarar för operationen beslutar om benvävnaden som tagits fram ska användas. Framtagen benvävnad måste kasseras om den är tinad eller om förpackningen är bruten. För hantering av benvävnad vid användning vg se Donerat ben. rutiner vid användande av

Ansvar

Läkare, sjuksköterskor och undersköterskor inom ortopedi och anestesi/operation som handhar patienter där donation, tillvaratagande och användning av benvävnad kan bli aktuellt ska arbeta utefter denna rutin. Kvalitetssamordnaren ansvarar för att rutinen blir känd och vävnadsinrättningens verksamhetschef ansvarar för att den finns.

Uppföljning, utvärdering och revision

Uppföljning och utvärdering: Sker årligen eller oftare vid behov. Medicinskt ansvarig och kvalitetsansvarig har ansvaret för revision av innehållet i rutinen. Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Melior om rutinen är kopplad till patient. Övriga orsaker till avsteg från rutinen rapporteras i MedControl PRO.

Relaterad information

[Vävnadsinrättningen för ben i Västra Götaland - Sahlgrenska Universitetssjukhuset \(vgregion.se\)](#)
[Kvalitetshandbok för Vävnadsinrättningen för ben i Västra Götalandsregionen](#)

Bilagor:

- [2.2.4 Uppdragsbeskrivning Medicinskt enhetsansvarig](#)
- [2.2.5 Uppdragsbeskrivning benbanksansvarig sköterska](#)
- [2.2.1 Uppdragsbeskrivning verksamhetschef](#)
- [2.2.7 Uppdragsbeskrivning samordnare kvalitetsansvarig](#)
- [4.1.1 Arbetsuppgifter för Ortopedkliniken](#)
- [4.1.2 Arbetsuppgifter för Operationsavdelningen](#)
- [5.1.1 Metodbeskrivning allogen bentransplantation...](#)
- [5.1.2 Samtycke till benvävnadsdonation](#)
- [5.1.3 Hälsodeklaration för bendonator](#)
- [5.1.4 Följdfrågor till Hälsodeklaration](#)
- [5.1.5 Tillvaratagandrapport](#)
- [5.1.9 Användanderapport](#)

Vävnadsrådet, <https://vavnad.se/>

Dokumentation

Styrande dokument arkiveras i SharePoint. Redovisande dokument ska hanteras enligt gällande rutiner för arkivering i kap.8.2 Kvalitetshanbok för Vävnadsinrättningen för ben i Västra Götalandsregionen.

Doknr. i Barium 26057	Giltigt fr.o.m 2022-03-17	Version 10
---------------------------------	-------------------------------------	----------------------

RUTIN Donation - Tillvaratagande och användning av benvävnad

Granskare

Eva Tovinger, Avdelningschef Operation 1 Mölndal
Michele Mikolaucic, Specialistläkare Protesteamet, Medicinskt ansvarig, Vävnadsinrättningen för ben i Västra Götalandsregionen, enhet SU/Mölndal
Tuuli Saari, överläkare, sektionschef Protesteamet
Ann-Charlotte Westerlund, benbanksansvarig operationssjuksköterska Operation 1 Mölndal
Lena Hörnestam, kvalitetssamordnare Vävnadsinrättningen för ben i VGR
Catherine Concaro, kvalitetssamordnare Vävnadsinrättningen för ben i VGR
Anna Nilsson, verksamhetschef Vävnadsinrättningen för ben i VGR

Revisionshistorik:

Version	Giltigt fr.o.m.	Ändring
10	2022-03-17	Benbanksansvarig sköterska/undersköterska utför förberedande åtgärder. Uppdaterat provtagning i samband med operation, med tillägg av PCR test för SARS-CoV2. Uppdaterat listan över granskare av dokumentet. SharePoint ersätter Barium. Revisionshistorik tillagt. Bilaga 1. Exklusionskriterier, uppdaterad pga. Covid-19.
6	2020-02-12	Ny verksamhetschef och förtydligande angående preoperativa blodprover. Ersätter rutin med dokumentnummer 26057 i Barium.

Bilagor

Bilaga 1 Exklusionskriterier

Doknr. i Barium 26057	Giltigt fr.o.m 2022-03-17	Version 10
--------------------------	------------------------------	---------------

RUTIN Donation - Tillvaratagande och användning av benvävnad

Bilaga 1

Exklusionskriterier

- Tidigare opererad eller infekterad i den aktuella höften
- Blodtransfusion under de senaste 6 månaderna
- Tidigare transplanterad med organ och/eller vävnad (t.ex. hornhinna, biologisk hjärtklaff)
- Allvarlig eller kronisk sjukdom, t.ex. TBC, cancer, insulinbehandlad diabetes, blodsjukdom
- Pågående eller genomgången Hepatit, Syfilis, HIV infektion (AIDS), HTLV I/II infektion
- RA, PMR, SLE, Sarkoidos, Pagets sjukdom, Hyperparathyreoidism, autoimmun sjukdom
- Malaria, annan tropisk sjukdom eller haft oklar feber vid besök i tropiskt område eller inom 6 mån efteråt
- Förekomst av Creutzfeldt-Jakobs sjukdom i familjen
- Injicerat eller på annat sätt tagit anabola steroider, narkotika eller liknande preparat
- Blivit behandlad med hormoner från en människas hypofys t.ex. tillväxthormon
- Tatuerad, piercad (inkl håltagning i öronen) eller behandlad med akupunktur inom 6 mån. Undantaget om akupunktur utförts inom hälso-och sjukvården alternativt av legitimerad personal
- Snabbt tilltagande demens eller degenerativ neurologisk sjukdom av känt eller okänt ursprung
- Vaccinerad inom de senaste 3 månaderna med levande, försvagat virus där det anses finnas risk för överföring (mässling, påssjuka, röda hund, vattkoppor eller gula febern).
- Sexuellt riskbeteende (t ex man som haft sex med annan man eller sexuell kontakt med personer från riskområden)
- Sexuell kontakt med ny partner inom de senaste 3 månaderna
- Vaccinerad mot Hepatit B eller A plus B inom de senaste 2 veckorna.
- Personer som har genomgått en påvisad COVID-19 infektion kan donera ben om de har testats negativ för SARS-CoV-2 RNA minst 14 dagar innan donation eller varit symptomfria i minst 28 dagar. Även dessa personer måste, som alla bendonatorer, testas negativ för SARS-CoV-2 RNA på donationsdagen eller max 72 timmar innan för att kunna frisläppa benet för transplantation till annan person.
- Vaccination mot Covid-19. En person som vaccinerats mot covid-19 får godkännas som donator tidigast dagen efter avslutad vaccination under förutsättning att personen är symptomfri. En person som får symptom på luftvägsinfektion eller influensaliknande sjukdom - med eller utan feber - i anslutning till vaccinationen får godkännas som donator tidigast två veckor efter att symptomen upphört.